

Tekst gwarowy — Klonowo 2

Autor: Halina Karaś

Tekst nagrały Katarzyna Antczak i Katarzyna Cackowska, przepisały go Anna Olczak, Jolanta Janusz, weryfikacja zapisu, wybór fragmentów i opracowanie — Halina Karaś.

{smoothgallery image=F7072.jpg&title=Maria Konieczna&caption=Maria Konieczna}Informatorka: Maria Konieczna, ur. w 1939 roku w Klonowie, w powiecie tucholskim w wielodzietnej rodzinie (miała dwanaścioro rodzeństwa). Rodzice zajmowali się pracą na roli, prowadzeniem gospodarstwa, ojciec dodatkowo był robotnikiem leśnym, tzw. kłafciarzem. Oboje rodzice pochodzili z tej części Borów Tucholskich, tj. z Klonowa i z pobliskiego Cekcyna. Pani Maria ukończyła szkołę powszechną w Klonowie. Kilka lat pracowała na Śląsku, a po powrocie do Klonowa pracowała w pobliskim tartaku. Pani Maria udziela się społecznie. Jest kierowniczką ludowego zespołu teatralnego „Klonowiacy”;, pisze teksty przedstawień wystawianych przez zespół. Dotyczą one różnych wydarzeń z życia wsi, prezentują — często w sposób humorystyczny, przeplatany piosenkami — wiejskie zwyczaje i dawny sposób gospodarowania. „Klonowiacy” występują często na festiwalach kultury ludowej w Tucholi, Toruniu, Bydgoszczy, Chojnicach, zdobywając tam prestiżowe nagrody. O przedstawieniu — żniwa{vm}T706.mp3|L{/vm} I: No, a najlepiej jak żniwa. To {tt}muszę, forma musza — wynik szerokiej wymowy ę i zaniku nosowości na końcu wyrazu|musza{/tt} {tt}wam, samogłoska pochylona a zrównała się z o|wom{/tt} powiedzieć dziewczyny. Żniwa jo żem sie chciała {tt}ożenić, labializacja, szeroka wymowa eN > aN |łożanić{/tt} ze somsiadem. Właśnie tak, jak te gospodarstwa dzie… złączyli. My {tt}mieliśmy, mnielim — rozłożona (asynchroniczna) wymowa spółgłoski wargowej miękkiej m’ jako mń, archaiczna końcówka —m w 1.os. Imn. czasu przeszłego|mnielim{/tt} przez granica pole. Jo była wdowa, żom mniała dwie córy i syna. No i ta jedna córa była {tt}panną, panno — zanik nosowości ą w wygłosie|panno{/tt} i miała bękartą, no nie, znajdora {tt}inaczej, inaczy — przejście —ej > y w wygłosie|inaczy{/tt}. I łon sie chcioł za mno łożanić i chodził ko mnie. Jo była dużo starszo. To był młody gospodarz, i że on się ożani. Pomogo mnie robić {tt}inaczej, inaczy — przejście —ej > y w wygłosie|wszystko{/tt}. No, ale moja matka mie mówiła. {tt}jeno ‘tylko’; jano — szeroka wymowa eN > aN|Jano{/tt} ty sie z nim nie żań, bo {tt}zobaczysz, rzadka dziś dwuelementowa (dyftongiczna) wymowa samogłoski a, jak w gwarach wielkopolskich|zobałczysz{/tt}, łon chce te twoje morgie, a nie ciebie. I już czekał terał na te odpowiedź, no nie, na ty granicy. I ja ida i łon czeko, no i cożeś tam, jak, łożanisz sie za mno? A ja żo mu powiedziała tak: nie moga. Ja ci czegoś nie powiedziała, że jo mojemu nieboszczykowi, żem łobiecała, że się nie łożania. A to pole pod borem dostanie Aniela. A to tutej na klonku to dostanie Mołgorzata, ta z tym znajdorem, co to je, no ni, dostanie. A może se jeszcze jaki jo weźmie z tymi morgami. A ta chałupa i to reszta pola to dostał mój Stefan, mój {tt}syn, typowa północnopolska wymowa y jako głoski i lub bliskiej i, która nie miękczy poprzedzającej spółgłoski|s□n{/tt}. Jo u niego banda na {tt}ordynarii, tj. |łognaryji{/tt}. U niego banda {tt}siedzieć, siedzić — typowe północnopolskie zlanie się bezokoliczników zakończonych na -ić oraz -eć przez upowszechnienie się typu -ić|siedzić{/tt}. No. A łon. Kawaler sie wścicyk. I mówi tak: a phu, staro babo idz sobie. Joł sie z staro babo żanić nie banda, jak ty {tt}morgów nie masz, fonetyka międzywyrazowa nieudźwięczniająca|morgof ni mosz{/tt}. I było po weselu. (...)